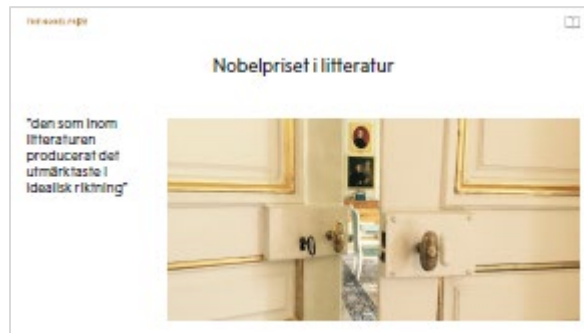

Bildspelsmanus – Litteraturpriset 2024 Han Kang

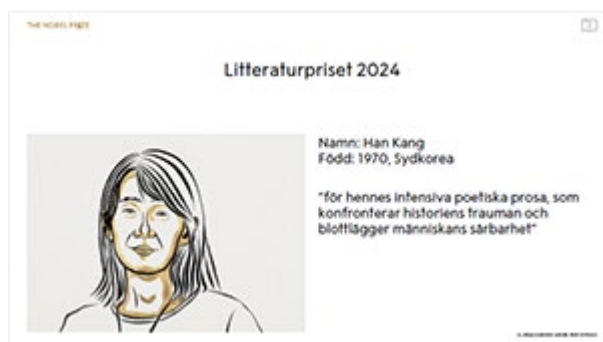
Nobelpriset i litteratur

- Nobelpriset i litteratur är ett av de fem priser som instiftades av den svenske uppfinnaren Alfred Nobel och delas ut den 10 december varje år.
- Innan Alfred Nobel dog den 10 december 1896, skrev han i sitt testamente att den största delen av hans förmögenhet skulle användas till ett pris till ”dem, som hafva gjort menskligheten den största nytta”.
- Ett av de fem priserna skulle gå till ”den som inom litteraturen producerat det utmärktaste i idealisk riktning”.
- Nobelpriset i litteratur har framför allt gått till författare av skönlitterära texter, som romaner, noveller, diktsamlingar och pjäser, men även andra genrer som historiska eller filosofiska texter har belönats.
- 2016 gick priset för första gången till en renodlad låtskrivare, då Bob Dylan fick Nobelpriset.

2024 års litteraturpristagare

- Han Kang föddes 1970 i staden Gwangju i Sydkorea men flyttade till huvudstaden Seoul vid nio års ålder, där hon bor även idag. Hennes pappa är också författare.
- Kang har skrivit både poesi och prosa, och utöver författarskapet även ägnat sig åt konst och musik, vilket märks i hennes litteratur både till formen och innehållet.
- Hon skriver på koreanska och hennes verk har översatts till över 20 olika språk.

Debuten och genombrottet

- Han Kangs författarbana började med dikter som hon 1993 fick publicerade i tidskriften "Litteratur och samhälle".
- Hon debuterade som prosaförfattare två år senare med berättelserna i boken "Kärleken till Yeosu (ej översatt till svenska).
- Kangs internationella genombrott kom 2007 med romanen *Vegetarianen*, där huvudpersonens val att sluta äta kött får våldsamma konsekvenser.

Utdrag ur Vegetarianen

- Här är ett utdrag ur *Vegetarianen*, där huvudpersonens man skildrar en familjemiddag:

Svärfars rygg kutade en aning när han sträckte fram köttbiten mot min frus ansikte; ett helt liv av stenhård disciplin förmådde inte dölja hans höga ålder.

“Åt! Hör på vad jag säger och ät. Allt jag säger är för ditt eget bästa. Varför uppför du dig på det här viset när det gör dig sjuk?”

Faderskärleken fick det att stockas i halsen på den gamle mannen. Det gjorde starkt intryck på mig, jag kunde knappt hålla tillbaka tårarna. Förmodligen kände alla samma sak. Min fru sköt ätpinnarna ifrån sig; de darrade lätt i luften.

“Jag äter inte kött, far.”

På ett ögonblick flög hans handflata genom luften.

Ur *Vegetarianen* (2007)

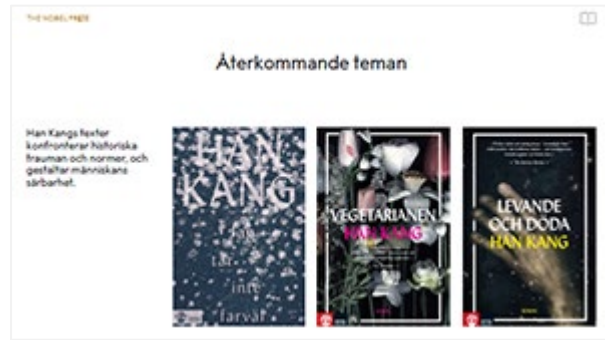
Natur & Kultur, 2016, översättare Eva Johansson

- Förslag på frågor att diskutera i klassrummet: Varför tror ni att huvudpersonens pappa reagerar som han gör? Hur förstår vi att även de andra runt bordet ifrågasätter hennes val?

Återkommande teman

- Han Kang berör i flera verk historiska sydkoreanska trauman, såsom hennes senaste bok *Jag tar inte farväl*. Boken berättar om hur två väninnor försöker omvandla smärtan och traumat efter en massaker i slutet av 1940-talet på ön Jeju till ett gemensamt konstprojekt som har samma namn som bokens titel.
- Flera av Kangs böcker behandlar ett sorgearbete i samband med olika slags förluster – av nära släktingar i en massaker, av synen, talförmågan eller ett syskon som berättarjaget aldrig fått träffa. Hon konfronterar även olika normer, såsom i romanen *Vegetarianen*.
- I sina texter visar Kang på människans sårbarhet, bland annat genom att undersöka den fina gränsen mellan kropp och själ, levande och döda.

Den poetiska stilen

- Han Kang använder ofta ett poetiskt språk i sin prosa. Med sitt lyriska och experimentella sätt att skriva har hon enligt Svenska Akademien blivit "en förnyare av den samtida prosan".
- I intervjuer har hon berättat att hon lägger stor vikt vid sinnena när hon skriver. Så här säger hon i en intervju från The Booker Prizes webbplats:

“Jag vill förmedla livliga sinnen såsom hörseln och känseln, inklusive visuella bilder. Jag fyller mina meningar med dessa sinnesupplevelser likt en elektrisk ström, och sen, konstigt nog, urskiljer läsaren denna ström.” (Fritt översatt från en intervju från The Booker Prizes webbplats).
- En bok där den poetiska stilen dominerar är *Den vita boken*, från 2016. Den har beskrivits som en sorgesång, ägnad åt den person som skulle kunna ha varit berättarjagets storasyster, men som dog bara ett par timmar efter födelsen.
- Boken består av korta anteckningar, som alla beskriver vita föremål eller fenomen. I en anteckning skildrar hon med stor innerlighet upplevelsen av den första andedräkten en kall morgon.

Utdrag ur *Den vita boken*

- Här är ett utdrag ur *Den vita boken*:

Immig andedräkt

Den första vita andedräkt som sipprar ut genom våra läppar en kall morgon är ett bevis på att vi lever. Ett bevis på att vår kropp är varm. Den kalla luften sugas in i våra mörka lungor, värms upp av kroppen och kommer tillbaka ut som vit andedräkt. Miraklet när vårt liv sprids ut i tomheten, i en vit och klar form.

Ur *Den vita boken* (2016)

Natur & Kultur 2019, översättare Anders Karlsson och Okkyoung Park

- Förslag på frågor att diskutera i klassrummet: Vilka tankar och känslor väcker utdraget? Vad symboliserar den vita andedräkten?

"I grew up with Korean literature, which I feel very close to. So I hope this news is nice for Korean literature readers."

- Under en telefonintervju, i samband med tillkännagivandet av Han Kangs Nobelpris i litteratur, får Kang frågan hur det känns att vara Sydkoreas första litteraturpristagare.
- Hon berättar i intervjun att hon precis avslutat en middag med sin son när hon får beskedet att hon tilldelats Nobelpriset. Hon ska fira priset genom att dricka en kopp te tillsammans med sonen.

